

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

Dominica prima

Evangelium Luk 12: 13-21, Predikan Asbjørn Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Det er mange slags rikdom. Noen hevder at de er rike selv om de er fattige på gods og gull.

Andre ser at det å være frisk er en rikdom, det å ha familie og venner rundt seg... osv..

Men dagens tekst sier noe om at den rette rikdom er å ha sitt forhold til Gud i orden dvs være rik i Gud. Dersom en ikke har sitt forhold til Gud i orden hjelper det ikke med all verdens rikdom og makt. En kan ikke kjøpe seg plass i himmelen. I dag har vi hørt to beretninger om at for den som satser på jordisk rikdom som sin eneste Gud, den går fortapt.

Hva var hovedbegrunnelsen for at den rike mannen i evangelieteksten om Lasarus og den rike bonden, at de gikk fortapt? De tenkte bare på seg selv. Den rike mannen så ikke fattige Lasarus utenfor sin port. Han brukte alt på sin egen kropp og fornøyelse. Den rike bonden var også opptatt av hvordan han kunne klare å forbruke alt selv. De hadde ikke tid, tanker, kjærlighet eller noe annet til sin neste. Derfor gikk det galt.

Men det å være god mot sin neste – gjør da ingen til kristen? Nei, men når Jesus skal forklare hvorfor det gikk galt så sier han til den rike bonden: *"Slik går det med den som samler skatter til seg selv og ikke er rik i Gud."* Luk12,21 Det å være rik i Gud får som følger at vi er opptatt av våre medmennesker. Det er en frukt av troen. Jesus sier et annet sted: Det du har gjort mot en av mine minste små, det har du også gjort imot meg.

Når Jesus her forteller lignelse om den rike bonden er det med utgangspunkt i at en i mengden av folk rundt ham spør: *"Mester, si til min bror at han skal dele arven med meg!"*

Vi møter en som ikke kom overens med broren sin om et arveoppgjør, og så vil han ha Jesus til å hjelpe seg. Men nå er det slik at i slike saker gjelder regler som er satt av verdslige myndigheter.

Derfor svarer Jesus:

"Venn, hvem har satt meg til å dømme eller skifte mellom dere?"

Jesus vil ikke involvere seg i slike saker. Det ligger utenfor hans kall og embete. Det ligger innenfor myndighetenes område å dømme her. Mannen kaller Jesus for Mester dvs. lærer. Det er det Jesus er. Han er en profet som underviser om Guds rike og forkynner Guds ord.

Jesu svar bringer oss til et lignende svar som Moses fikk da han oppdaget to israelitter som sloss. Han ville ha de til å slutte med dette- da den ene svarer:

"Hvem har satt deg til høvding og dommer over oss? Tenker du kanskje på å drepe meg, likesom du drepte egypteren?" 2MO 2,14

Rett nok fikk Moses et kall om å føre Israel ut av Egypt og på den måten være folkets leder og dommer, men når han en gang tidligere her slo i hjel en egypter som slo en israelitt- så gikk han utover sitt embete. Det hadde han ingen kall eller rett til.

Jesus Kristus har også sitt embete og sitt kall. Han er øversteprest, konge og profet. Jesus avholder seg fra å være dommer i dette tilfelle. Han sier selv flere steder at han ikke er kommet for å dømme verden,

men for å frelse verden. Dommen hører Herren til og den skal åpenbares på den ytterste dagen. Da skal hans embete som konge være å holde dom over levende og døde. Han var også konge mens han vandret her nede. Han lot seg hylle i det han red inn i Jerusalem, men da de engang med makt ville gjøre ham til konge rømte han vekk fra folket.

Her i teksten er det sitt profetiske embete han forvalter. Han forkynner Guds Ord.

Når Jesus ble fanget og ført for det høye råd og siden for Pilatus- gikk anklagen delvis ut på at han var en politisk opprører og at han hadde sagt at han var Guds Sønn.

Men for Pilatus bekjenner Jesus klart hva hans oppgave og embete er:

Jesus svarte: "Mitt rike er ikke av denne verden. Var mitt rike av denne verden, hadde mine menn kjempet for meg, så jeg ikke skulle bli overgitt til jødene. Men mitt rike er ikke herfra." JOH 18,36

Guds rike er inne i dere sier han et annet sted. Jødene levde i den gamle pakt der Guds rike var Israel og folket, Guds bolig var tempelet, og Jerusalem var Guds stad. Men med den nye pakt så er det et nytt Guds rike som strekker seg over hele verden blant alle folkeslag og til alle tider. Dette er Jesu Kristi kirke. Her styrer han gjennom sine nådemidler og hver den som tror evangeliet er med i dette universelle Guds rike. Det gamle Gudsriket med alle sine forskrifter, regler, høytider, gudstjeneste m.m. er opphevet. I år 70 falt tempelet sammen og alt var slutt. I alle år og i sin forkynnelse så taler Jesus klart ut om dette. Men på tross av dette har folk til alle tider blandet sammen det verdslige riket og det åndelige. Luther reagerte sterkt mot pavekirken bl.a. fordi de sammenblandet regimentene. Sammenblandingen mellom regimentene kjenner vi også godt til i dag. Stadig vekk vil staten blande seg inn på kirkens område, og det finnes mange av de som kaller seg kristne som er på jakt etter verdslig makt og innflytelse i samfunnet i kraft av sin åndelige stilling og vil styre staten etter sin oppfattelse av hva skriften sier.

Det andre som tas opp i dagens tekst er pengekjærhet og gjerrighet.

Pengekjærhet og gjerrighet hører sammen. Egoisme og egenkjærlighet følger også i kjølvannet av dette. Dette er ødeleggende for den enkelte av oss, for familie og for samfunn.

Når Jesus kommer inn på dette temaet her så er det sikkert fordi dette var årsaken til at mannen og hans bror ikke ble enige om arven. I liknelsen om Lasarus ser vi hvordan gjerrigheten kaster den rike mannen i fortapelse.

Har vi mat og klær, skal vi nøye oss med det. De som vil bli rike, faller i fristelser og snarer og gripes av mange slags tåpelige og skadelige begjær, som styrter mennesker ned i undergang og fortapelse. For kjærlighet til penger er en rot til alt ondt. Drevet av pengebegjær er mange ført vill og er kommet bort fra troen, og har påført seg selv mange lidelser. 1TI 6,8

Pengekjærhet er synd- og den straffes som all synd- med døden. Det har vi flere eksempler på i Skriften.

Vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike? Ta ikke feil! Verken de som lever i hor, avgudsdyrkere, ekteskapsbrytere eller menn som ligger med menn eller lar seg bruke til dette, verken tyver, pengegriske, drukkenbolter, spottere eller ransmenn skal arve Guds rike. 1KO 6,9 ff

Ekteskapet skal holdes i ære av alle, og samlivet må ikke skitnes til. For Gud vil domme dem som driver hor eller bryter ekteskapet. Vær ikke glad i penger, men vær tilfreds med det dere har. For Gud har sagt: Jeg slipper deg ikke og svikter deg ikke. HEB 13,4 ff

Så la da det jordiske i dere dø: hor, urenhet, lidenskaper, ondt begjær og pengejag, som ikke er annet enn avgudsdyrkelse. KOL 3,5

Guds ord er full av skarpe formaninger rundt dette. Når mennesker lever og virker i sitt jordiske kall, er det en fristelse for oss alle å la hjertet henge fast ved de jordiske tingene. Dette kaller skriften gjerrighet. Det ligger oss så nær å prioritere våre egne behov først, så få vi se hva som vi har igjen til andre. Her skal vi alle svare for bruken av de gaver Gud har gitt oss. Jeg er den første her som kan be Gud om tilgivelse på feil prioriteringer. Det er viktig at vi alle har et klart blikk for og et klart ansvar for at det vi tjener i vår jordiske kallelse det er Guds eiendom. Det har vi til låns. Derfor er ordet i dag et klart budskap til oss at vi skal betale tilbake til Gud noe av det han har gitt oss gjennom sin kirke og sine

tjenere.

Her føler vi oss alle dømt. Vi er altfor opptatt av denne verden med sine penger og materielle verdier. Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme, sier Paulus da han ved hjelp av loven oppdager hva som bor i hans indre. Teksten viser oss at en ikke blir salig gjennom å være trofast over for sitt jordiske kall. Den rike bonden elsket sitt arbeid. Han bygde låvene større, fikk maksimalt ut av jorda og var fornøyd med sin innsats. Men han ble ikke salig på grunn av alt dette. Nådetiden tok slutt og Gud kom og hentet hans sjel til dom. Rik var han innenfor mennesker, men fattig innfor Gud.

Det viktigste spørsmålet blir da? Hvordan bli rik innfor Gud?

Det skjer ikke med sølv eller gull. Ikke gjennom lydighet mot loven og ikke gjennom å være trofast i sitt kall. Den rikdom vi trenger inn for Gud får vi av Jesus. Hans lydighet, hans rettferdighet, hans seier over synden, døden og djevelen er skatter som han gir oss av nåde. Forklaring til 2.trosart lyder:

“min Herre, som har gjenløst meg, fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg og fridd meg fra alle synder, fra dødens og djevelens makt, ikke med gull eller sølv, men med sitt hellige, dyre blod og sin skyldfrie lidelse og død”

Loven skal følges og den er til nytte og til stor hjelp i vårt daglige arbeid, vår innhøsting, vår husbygging og alt nyttig i denne verden. Men med tanke på evigheten hjelper dette oss ingen ting.

Hva gagner det et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel? Eller hva kan et menneske gi til vederlag for sin sjel? MTT 16,26

Nikodemus hadde et lignende spørsmål. Hvordan bli født på nytt? Da svarer Jesus med bl.a. Joh 3,16: *For så har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.*

På første pinsedagen stiller folket Peter og de andre apostlene følgende spørsmål:

“Hva skal vi gjøre, brødre?” Apg 2,37

På dette spørsmålet svarte Peter:

“Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere får tilgivelse for syndene, og dere skal få Den Hellige Ånds gave. Apg 3,38

Å være rik i Gud er å tro på Jesus Kristus og å eie syndenes forlatelse hver eneste dag.

Amen